

บทที่ 2

แนวคิดทฤษฎี และงานวิจัยที่เกี่ยวข้อง

2.1 แนวคิดทฤษฎีที่เกี่ยวข้อง

2.1.1 ทฤษฎีการตัดสินใจ

สมคิต (2548) กล่าวว่า “การตัดสินใจ” หมายถึง การตัดสินใจเลือกทางปฏิบัติซึ่งมีหลายทางเป็นแนวปฏิบัติไปสู่เป้าหมายที่วางไว้ การตัดสินใจนี้อาจเป็นการตัดสินใจ ที่จะกระทำการสิ่งใดสิ่งหนึ่งหรือหลายสิ่งหลายอย่าง เพื่อความสำเร็จตรงตามที่ตั้งเป้าหมายไว้ ในทางปฏิบัติการตัดสินใจมักเกี่ยวข้องกับปัญหาที่ยุ่ยากสลับซับซ้อน และมีวิธีการแก้ปัญหาให้วินิจฉัย มากกว่าหนึ่งทางเสมอ ดังนั้นจึงเป็นหน้าที่ของผู้วินิจฉัยปัญหาว่าจะเลือกสั่งการปฏิบัติ โดยวิธีใดจึงจะบรรลุเป้าหมายอย่างดีที่สุดและบังเกิดผลประโยชน์สูงสุดแก่องค์กรนั้น ในอีกความหมายหนึ่ง “การตัดสินใจ” เป็นการนำแนวคิดที่มีเหตุผลที่ผู้บริหารใช้ในการเลือกทางเลือกที่ดีที่สุด ซึ่งสามารถจำแนกได้เป็น 2 ประเภท คือทฤษฎีการตัดสินใจจำแนกตามวิธีการตัดสินใจ และทฤษฎีการตัดสินใจตามบุคคลที่ตัดสินใจ (สุโขทัยธรรมมาธิราช, 2548) ดังนี้

1. ทฤษฎีการตัดสินใจจำแนกตามวิธีการตัดสินใจ แบ่งออกเป็น 3 วิธี

1.1 ทฤษฎีการตัดสินใจการคาดการณ์ มีการใช้เทคนิคการคาดการณ์ และการพยากรณ์เข้ามาประกอบการตัดสินใจ เช่น การพยากรณ์โดยใช้แนวโน้ม เป็นต้น

1.2 ทฤษฎีการตัดสินใจโดยการพรรณนา เป็นการใช้กระบวนการวิจัยเป็นเครื่องมือในการตัดสินใจ บางครั้งเรียกการตัดสินใจแบบนี้ว่า การตัดสินใจทางวิทยาศาสตร์

1.3 ทฤษฎีการตัดสินใจโดยกำหนดความ เป็นทฤษฎีที่คำนึงถึงว่าแนวทางการตัดสินใจควรจะเป็น หรือน่าจะเป็นอย่างไรจึงจะสามารถบรรลุเป้าหมายที่ต้องการตัดสินใจได้

2. ทฤษฎีการตัดสินใจจำแนกตามบุคคลที่ตัดสินใจ แบ่งได้เป็น 2 ลักษณะ

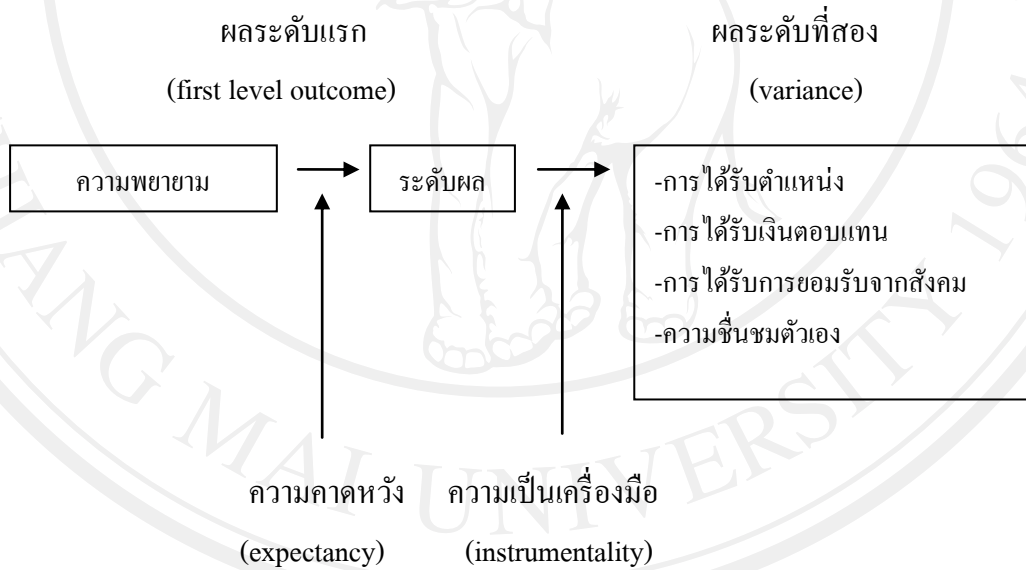
2.1 การตัดสินใจโดยคนเดียว เป็นการตัดสินใจที่ทำให้เกิดความรวดเร็วและมีประสิทธิภาพในการตัดสินใจ มักจะใช้ในธุรกิจขนาดย่อม ที่มีผู้ประกอบการเป็นเจ้าของกิจการ และเป็นผู้ที่ใกล้ชิดปัญหา และทราบข้อมูลได้ดีกว่าผู้อื่น

2.2 การตัดสินใจโดยกลุ่ม เป็นการตัดสินใจที่ยืดทีมงาน และคณะกรรมการเป็นผู้ร่วมตัดสินใจ โดยมุ่งเน้นการมีส่วนร่วมในการตัดสินใจ มักใช้ในองค์กรต่างๆ

2.1.2 ทฤษฎีความคาดหวัง

Vroom (1964 อ้างในอริศรา, 2550) ได้ให้ความหมายถึงทฤษฎีความคาดหวัง (V.I.E. Theory) ว่า การที่บุคคลใดจะกระทำสิ่งใดสิ่งหนึ่งจะมีความคาดหวังว่า จะได้รับความสำเร็จเป็นผลตอบแทน ความคาดหวังจึงเป็นสิ่งที่เกิดก่อนการกระทำ จึงเป็นเหตุของการกระทำ เพราะพฤติกรรมของมนุษย์ เกิดจากความคาดหวังที่จะได้รับผลสำเร็จจากการกระทำนั้นๆ โดยมีองค์ประกอบสำคัญ 3 ประการ คือ

1. Variance หมายถึง ผลที่ต้องการได้รับ
2. Instrumentality หมายถึง ความเป็นเครื่องมือ คือ สื่อ เครื่องมือ วิธีทางนำไปสู่ความพึงพอใจ
3. Expectancy หมายถึง ความคาดหวังภายในตัวบุคคลนั้น ๆ บุคคลมีความต้องการและมีความคาดหวังในหลายสิ่งหลายอย่าง ดังนั้นจึงต้องกระทำด้วยวิธีใดวิธีหนึ่งเพื่อตอบสนองความต้องการ หรือสิ่งที่คาดหวังเอาไว้ ซึ่งเมื่อได้รับการตอบสนองแล้วตามที่ตั้งความหวังหรือ คาดหวังเอาไว้ นั้น บุคคลก็จะได้รับความพึงพอใจ และในขณะเดียวกันก็จะคาดหวังในสิ่งที่สูงขึ้นไปเรื่อย

ที่มา: อ้างในอานนท์, 2552

ภาพที่ 2.1 ความเชื่อมโยงทฤษฎีความคาดหวัง และมูลเหตุจูงใจ

ถ้าพิจารณาตามทฤษฎีนี้ จะเห็นได้ว่า ผู้ประกอบการร้านจำหน่ายปัจจัยการผลิตทางการเกษตร ต่างมีแรงจูงใจที่เกิดจากความคาดหวังว่าการเข้าร่วมโครงการจะได้รับผลประโยชน์ในด้านต่าง ๆ มากน้อยเพียงไร เพื่อนำมาประเมินการตัดสินใจการเข้าร่วมโครงการร้านจำหน่ายปัจจัยการผลิตทางการเกษตรที่มีคุณภาพต่อไป

2.1.3 การศึกษาแบบจำลองโลจิท

การใช้วิธีเชิงปริมาณในการศึกษาหาความสัมพันธ์ระหว่างตัวแปรตามและตัวแปรอิสระมีหลากหลายวิธี การวิเคราะห์ด้วยแบบจำลองที่มีตัวแปรจำกัดหรือมีค่าไม่ต่อเนื่อง ที่ต้องอาศัยข้อมูลจากบุคคล ซึ่งผู้ศึกษาใช้แบบจำลองโลจิทในการศึกษาครั้งนี้ (อารี, 2552) แบบจำลอง โลจิท (logit model)

$$E(y_i | x_i) = F(w) = L(w) = \frac{\exp^w}{1 + \exp^w} = \frac{1}{1 + \exp - x_i \beta} \quad (1)$$

รูปแบบที่เห็นกันทั่วไปของแบบจำลองโลจิทจะอยู่ในรูปลอการิทึมของสัดส่วนความน่าจะเป็น นั่นคือ Log Of The Odd

$$\ln \left[\frac{p_i}{1 - p_i} \right] = x_i \beta \quad (2)$$

มีความเป็นไปได้ในการสร้างแบบจำลองสองทางเลือก (binary choice) จากข้อสมมุติคำนวณพฤติกรรม คือ การนำเอาตัวแปรแฝง (y^*) มาเป็นตัวแทนของ y ในแบบจำลองอรรถประโยชน์ที่ได้รับ ขึ้นอยู่กับระดับรายได้ ซึ่งเป็นอำนาจที่ผู้บริโภคจะซื้อสินค้าชนิดอื่นมีราคาสูงกว่า ดังนั้นผู้บริโภคแต่ละคน (i) อาจเขียนความแตกต่างของอรรถประโยชน์ระหว่างการบริโภคผลิตภัณฑ์และสินค้าปกติ โดยสมการของตัวแปรอธิบาย x_i และตัวแปรสุ่มที่สังเกตไม่ได้ u_i

โดยวิธีการประมาณค่าแบบจำลองโลจิทจะได้รับการประมาณค่าด้วยวิธีความน่าจะเป็นสูงสุด (maximum likelihood) โดยทั่วไปความน่าจะเป็นที่สังเกตได้ i ใด ๆ ที่มี $y_i = 1$ จะเป็นค่าความน่าจะเป็น $p(y_i = 1|x_i)$ ที่เป็นสมการของพารามิเตอร์ β ที่ไม่รู้ค่า ในค่านองเดียวกับที่ $y_i = 0$ ดังนั้นสมการความควรจะเป็น (likelihood function) สำหรับทุกหน่วยสังเกตหรือสำหรับตัวอย่างที่มีอยู่ n ค่า จะเขียนได้ดังนี้

$$\ln L(\beta) = \prod_{i=1}^n p(y_i = 1 | x_i; \beta)^{y_i} p(y_i = 0 | x_i; \beta)^{1-y_i} \quad (3)$$

ถ้ารวม β เข้าไว้จะเป็นส่วนหนึ่งของความน่าจะเป็น (Probability) จะเขียน likelihood function ใหม่โดยแทนค่า

$$p(y_i = 1 | x_i; \beta) = F(x_i) \text{ จะได้}$$

$$\ln L(\underline{\beta}) = \sum_{i=1}^n y_i \ln F(x_i; \underline{\beta})^{y_i} + \sum (1 - y_i) \ln(1 - F(x_i; \underline{\beta})) \quad (4)$$

เมื่อแทนค่า F ด้วยรูปแบบการแจกแจงที่เหมาะสม (standard normal หรือ standard logit) จะได้สมการ log likelihood ที่พร้อมจะไปหาค่าพารามิเตอร์ โดยการหาค่าอนุพันธ์ของสมการที่ (4) โดยพิจารณาจาก $\underline{\beta}$ จะได้

$$\frac{\partial \ln L(\underline{\beta})}{\partial \underline{\beta}} = \sum_{i=1}^{n_i} \left[\frac{y_i - F(x_i; \underline{\beta})}{F(x_i; \underline{\beta})(1 - F(x_i; \underline{\beta}))} f(x_i; \underline{\beta}) \right] x_i = 0 \quad (5)$$

เมื่อ $f = F'$ คือค่าอนุพันธ์ของ F (distribution function) ดังนั้น f จึงเป็น density function ค่าในวงเล็บใหญ่ [] เรียกว่า generalized residual ซึ่งเป็นค่าส่วนเหลือโดยนัยทั่วไปของแบบจำลองซึ่งจะมีค่าต่างกันสำหรับกรณีที่ y_i มีค่าเท่ากับ 1 และ 0 ดังนี้

$$\begin{aligned} f(x_i; \underline{\beta}) / F(x_i; \underline{\beta}) & \quad \text{สำหรับ } y_i = 1 \\ -f(x_i; \underline{\beta}) / 1 - F(x_i; \underline{\beta}) & \quad \text{สำหรับ } y_i = 0 \end{aligned}$$

ในสมการที่ (5) แสดงถึงเงื่อนไขขั้นแรกของการหาสูตรสำหรับ log likelihood function ซึ่งตีความหมายว่าตัวแปรแต่ละตัวจะต้องเป็นอิสระจากค่าส่วนที่เหลือและคุณสมบัตินี้ตรงกับข้อตกลงด้วยวิธี OLS และแบบจำลองโลจิทเขียนได้ว่า

$$\frac{\partial \ln L(\underline{\beta})}{\partial \underline{\beta}} = \sum_{i=1}^n \left[y_i - \frac{\exp(x_i)}{1 + \exp(x_i; \underline{\beta})} \right] x_i = 0 \quad (6)$$

และผลลัพธ์ของ (6) ก็คือค่า $\underline{\beta}$ จากการประมาณด้วย maximum likelihood เมื่อค่า $\underline{\beta}$ แล้วจะสามารถประมาณ ค่าความน่าจะเป็นที่ $y_i = 1$ ได้เมื่อกำหนดค่า x_i คือ

$$\tilde{p}_i = \frac{\exp(x_i)}{1 + \exp(x_i; \underline{\beta})} = \frac{1}{1 + \exp^{-x_i; \underline{\beta}}} \quad (7)$$

สมการที่ (7) ก็คือผลต่างการประมาณค่าสมการด้วยวิธี maximum likelihood นั่นเอง และเงื่อนไขขั้นที่หนึ่งสำหรับแบบจำลองโลจิทหมายความว่า

$$\sum_{i=1}^n \tilde{p}_i x_i = \sum_{i=1}^n y_i x_i \quad (8)$$

ดังนั้นถ้า x_i มีค่าตัดแกนหรือคงที่ (ซึ่งมีอยู่แล้วโดยปกติ) ดังนั้นผลรวมของค่าความน่าจะเป็นที่ได้จากการประมาณย่อมเท่ากับผลรวมของ y_i หรือจำนวนของ y_i ที่มีค่าเท่ากับ 1 หรืออีกนัยหนึ่งคือ ความถี่ที่พยากรณ์ได้ มีค่าเท่ากับค่าความจริงที่ $y_i = 1$ และในกรณีที่ตัวแปรอธิบายตัวใดตัวหนึ่ง มีลักษณะเป็นตัวแปรหุ่น (dummy variable) เช่น หญิง = 1, ชาย = 0 แล้วความถี่ที่พยากรณ์จะเท่ากับ ความถี่ที่เกิดขึ้นจริงในแต่ละกลุ่มชาย/หญิง

สำหรับเงื่อนไขขั้นที่สองของวิธี maximum likelihood คือ อนุพันธ์ขั้นที่สองแสดงว่าเป็น เมตริกซ์ของอนุพันธ์ขั้นที่สองจะเป็นลบอย่างแน่นอน (negative definite) เพื่อที่จะได้ค่าที่ β ทำให้ likelihood function มีค่าสูงสุดอย่างแท้จริง ในการตีความหมายแบบจำลองโลจิส มาจากแบบจำลอง ความน่าจะเป็นโดยอาศัยรูปแบบการแจกแจงตามปกติจึงมีค่าคาดหวัง (expectation) เท่ากับศูนย์ สำหรับค่าความแปรปรวน (variance) จะมีค่าเท่ากับ $\pi^2/3$

2.1.4 การทดสอบค่าไคสแควร์

กานดา (2539) ได้อธิบายว่า เมื่อผู้วิจัยมีข้อมูลอยู่ในรูปของความถี่หรือข้อมูลเชิงคุณภาพที่ไม่สามารถวัดออกมาเป็นตัวเลขหรือค่าที่แน่นอนได้ รวมถึงอาจเป็นข้อมูลที่ไม่ต่อเนื่อง ซึ่งผู้วิจัยต้องการนำข้อมูลเหล่านั้นมาทดสอบสมมติฐานที่สนใจ ผู้วิจัยสามารถใช้การทดสอบค่าไคสแควร์ ในการทดสอบได้ ซึ่งการทดสอบค่าไคสแควร์เป็นสถิติที่สามารถทดสอบคุณสมบัติของข้อมูลได้ หลายลักษณะในคราวเดียวกัน การทดสอบค่าไคสแควร์สามารถนำมาใช้ทดสอบสมมติฐานเกี่ยวกับ เรื่องต่างๆ ดังต่อไปนี้

1. การทดสอบไคสแควร์สำหรับกลุ่มตัวอย่างเดียว (χ^2 - one sample)
2. การทดสอบความเป็นอิสระ (test of independence)
3. การทดสอบความแปรปรวนทางเดียว (single variance)
4. การทดสอบภาวะสภาวะพอดี (test of goodness of fit)

โดยทั่วไปการทดสอบไคสแควร์เป็นการทดสอบที่พิจารณาว่าความถี่ที่สังเกตได้หรือ ความถี่ที่ได้จากการเก็บรวบรวมข้อมูล (observed frequency) แตกต่างกับความถี่ตามทฤษฎีหรือที่ คาดหวัง (expected frequency) หรือไม่ สถิติที่ใช้ทดสอบคือ

$$X^2 = \sum_{i=1}^k \frac{(O_i - E_i)^2}{E_i} \quad \dots \dots \dots (1)$$

ซึ่ง O_i คือ ความถี่ที่ได้จากการสังเกตหรือเก็บรวบรวม (observed frequency)

E_i คือ ความถี่ตามทฤษฎีหรือที่คาดหวัง (expected frequency)

k คือ จำนวนกลุ่ม

V คือ องศาความเป็นอิสระ (degree of freedom)

ข้อตกลงเบื้องต้นของไคสแควร์ มีดังนี้

1. ค่าความถี่ที่สังเกตได้ต้องเป็นอิสระจากกัน
2. ความถี่ตามทฤษฎีไม่น้อยกว่า 10 แต่ถ้าจำนวนชั้นความเป็นอิสระมากค่าความถี่ตามทฤษฎีไม่น้อยกว่า 5 ก็สามารถทดสอบได้
3. ถ้าความถี่ตามทฤษฎีน้อยกว่า 5 ให้รวมความถี่นั้นกับชั้นอื่นที่อยู่ติดกันเข้าด้วยกัน แต่ถ้าความถี่ตามทฤษฎีมีค่าน้อยกว่า 5 เกิน 20 เปอร์เซ็นต์ ของจำนวนช่อง (cell) ทั้งหมดก็ไม่ควรใช้การทดสอบด้วยวิธีนี้
4. ผลบวกของความถี่ที่คาดหวังต้องเท่ากับผลบวกของความถี่จากการสังเกต

1. การทดสอบไคสแควร์สำหรับกลุ่มตัวอย่างเดียว (χ^2 – one sample)

การทดสอบอัตราส่วนของลักษณะต่างๆแตกต่างไปจากที่ผู้วิจัยคาดหวังไว้หรือไม่ สามารถทดสอบค่าไคสแควร์ โดยทดสอบนัยสำคัญของความแตกต่างระหว่างความถี่ที่คาดหวังกับความถี่ที่สังเกตได้ จากสูตรข้างต้น (3.1) แต่ในกรณีที่ $k = 2$ จะทำให้องศาความเป็นอิสระเท่ากับ 1 ทำให้การแจกแจงของ χ^2 ไม่ต่อเนื่องกัน ดังนั้นจึงต้องปรับโดยใช้ค่าแก้ของยัตส์ (Yates’s Correction for continuity) χ^2 ที่ปรับแล้วมีสูตรดังนี้

$$\chi_c^2 = \sum_{i=1}^k \frac{((O_i - E_i) - 0.5)^2}{E_i} \dots \dots \dots (2)$$

$$V = k-1$$

ถ้ากลุ่มตัวอย่างมากกว่าหรือเท่ากับ 50 และองศาความเป็นอิสระเท่ากับ 1 ในการคำนวณไม่จำเป็นต้องปรับค่า χ^2

การพิจารณาขอบเขตวิกฤตโดยจะปฏิเสธ H_0 เมื่อค่า χ^2 ที่คำนวณได้มากกว่าหรือเท่ากับ ค่า $\chi^2_{\alpha(v)}$ ที่ได้จากตารางการแจกแจงไคสแควร์

2. การทดสอบความเป็นอิสระ (test of independence)

การทดสอบความเป็นอิสระเป็นการทดสอบความสัมพันธ์ระหว่างตัวแปรสองตัวที่ผู้วิจัยสนใจศึกษา เช่น ความสัมพันธ์ระหว่างเพศกับความถนัดทางช่าง โดยตัวแปรตัวหนึ่งคือเพศ ตัวแปรตัวที่สองคือความถนัดทางช่าง เป็นต้น โดยสถิติที่ใช้ในการทดสอบความเป็นอิสระคือ

$$\chi^2 = \sum_{i=1}^r \sum_{j=1}^c \frac{(O_{ij} - E_{ij})^2}{E_{ij}} \dots \dots \dots (3)$$

เมื่อ O_{ij} คือ ความถี่ที่ได้จากการสังเกตในแถวที่ i สดมภ์ที่ j

E_{ij} คือ ความถี่ที่ควรจะเป็นในแถวที่ i สดมภ์ที่ j

$$E_{ij} = \frac{n_i \times n_j}{N}$$

n_i คือ ความถี่รวมในแถวที่ i

n_j คือ ความถี่รวมในสดมภ์ที่ j

N คือ ความถี่รวมทั้งหมด

r คือ จำนวนแถว

c คือ จำนวนสดมภ์

$\sum_{i=1}^r \sum_{j=1}^c$ คือ ผลรวมของทั้งหมดทุกแถวและทุกสดมภ์

V คือ องศาความเป็นอิสระ (degree of freedom)

$$V = (r-1)(c-1)$$

และในกรณีที่ $r=2$ และ $c=2$ จะทำให้องศาความเป็นอิสระเท่ากับ 1 ดังนั้นจึงต้องปรับแก้เพื่อค่าต่อเนื่อง โดยมีสูตรที่ปรับแก้คือ

$$\chi^2 = \sum_{i=1}^r \sum_{j=1}^c \frac{((O_{ij} - E_{ij}) - 0.5)^2}{E_{ij}} \dots \dots \dots (4)$$

ถ้ากลุ่มตัวอย่างมากกว่าหรือเท่ากับ 50 และองศาความเป็นอิสระเท่ากับ 1 ในการคำนวณไม่จำเป็นต้องปรับค่า χ^2

การพิจารณาขอบเขตวิกฤตโดยจะปฏิเสธ H_0 เมื่อค่า χ^2 ที่คำนวณได้มากกว่าหรือเท่ากับ ค่า $\chi^2_{\alpha(v)}$ ที่ได้จากตารางการแจกแจงไคสแควร์

3. การทดสอบความแปรปรวนทางเดียว (single variance)

การทดสอบเกี่ยวกับความแปรปรวนเดียวเป็นการทดสอบเพื่อต้องการทราบว่าค่าความแปรปรวนของประชากร เท่ากับค่าความแปรปรวนที่กำหนดไว้หรือคาดหวังไว้ หรือไม่

4. การทดสอบภาวะสารูปสนิทธิ (goodness of fit test)

การทดสอบสมมติฐานทางสถิติโดยทั่วไปมักมีข้อตกลงเบื้องต้นว่าข้อมูลจากประชากรที่นำมาวิเคราะห์นั้นต้องมีการแจกแจงปกติ ฉะนั้นในกรณีที่ผู้วิจัยไม่ทราบการแจกแจงของข้อมูล จึงจำเป็นต้องดำเนินการทดสอบก่อนว่าข้อมูลเหล่านั้นมีการแจกแจงปกติหรือไม่ด้วยการทดสอบภาวะสารูปสนิทธิโดยใช้ไคสแควร์ โดยการทดสอบภาวะสารูปสนิทธิ เป็นการทดสอบว่าข้อมูลจากประชากรที่นำมาวิเคราะห์มีลักษณะใด เช่น เป็นการแจกแจงบิวซอง การแจกแจงทวินาม หรือเป็นการแจกแจงปกติ

ในการศึกษาครั้งนี้จะใช้การทดสอบไคสแควร์ด้วยวิธีการทดสอบความเป็นอิสระ เพื่อหาความสัมพันธ์ระหว่างลักษณะทั่วไปของกลุ่มตัวอย่างกับปัจจัยที่มีผลต่อการตัดสินใจเข้าร่วมโครงการร้านจำหน่ายปัจจัยการผลิตทางการเกษตรที่มีคุณภาพว่ามีความสัมพันธ์กันหรือไม่

2.2 งานวิจัยที่เกี่ยวข้อง

2.2.1 การศึกษาปัจจัยที่มีผลต่อการตัดสินใจเข้าร่วมโครงการ

จิตติยา (2548) ศึกษาปัจจัยที่มีผลต่อการตัดสินใจของผู้ประกอบการในการเข้าสู่หลักเกณฑ์การเป็นผู้ส่งออกของกรมสรรพากรในเขตความรับผิดชอบของสำนักงานสรรพากรพื้นที่เชียงใหม่ 2 โดยใช้ตัวอย่างจากผู้ประกอบการที่ส่งออกในเขตความรับผิดชอบของสำนักงานสรรพากรพื้นที่เชียงใหม่ 2 จำนวน 150 ราย ใช้วิธีการวิเคราะห์คือ สถิติเชิงพรรณนา และเกณฑ์การวัดค่าของ likert scale และรายงานโดยใช้ตารางแจกแจงความถี่ คำร้อยละ จากการศึกษาพบว่าปัจจัยที่มีผลต่อการตัดสินใจของผู้ประกอบการในการเข้าและไม่เข้าสู่หลักเกณฑ์การเป็นผู้ส่งออกของกรมสรรพากรมี 2 ด้านคือ ปัจจัยด้านบวกผู้ประกอบการเห็นว่าจะได้รับคืนเงินภาษีมูลค่าเพิ่มเร็วขึ้น และเป็นการยกระดับความสมัครใจมากที่สุดในการเข้าสู่ระบบภาษีมูลค่าเพิ่มรวมทั้งมีความรู้ความเข้าใจกฎระเบียบเป็นอย่างดีในการเข้าสู่หลักเกณฑ์การเป็นผู้ส่งออกของกรมสรรพากร สำหรับปัจจัยด้านลบผู้ประกอบการเห็นว่ามีความยุ่งยากในการปฏิบัติตามระเบียบกรมสรรพากร เพิ่มภาระในการจัดทำเอกสาร และการประชาสัมพันธ์เผยแพร่ข่าวสารของทางราชการยังไม่ทั่วถึง ดังนั้นจึงมีความจำเป็นอย่างยิ่งที่กรมสรรพากรควรจะมีการปรับปรุงแก้ไขผ่อนคลายนโยบายต่าง ๆ ในการจูงใจผู้ประกอบการให้มีความสนใจเข้าสู่หลักเกณฑ์การเป็นผู้ส่งออกของกรมสรรพากร ตลอดจนจัดเตรียมเจ้าหน้าที่ทำการประชาสัมพันธ์ ทำความเข้าใจให้คำแนะนำรวมทั้งจัดทำเอกสารเชิญชวน เผยแพร่แก่ผู้ประกอบการในการตัดสินใจเข้าสู่หลักเกณฑ์การเป็นผู้ส่งออกของกรมสรรพากรต่อไป

ภาณุวัฒน์ (2548) ศึกษาปัจจัยที่มีผลต่อการตัดสินใจของเกษตรกรในการเข้าร่วมโครงการขยายผลของศูนย์ศึกษาการพัฒนาห้วยฮ่องไคร้ อันเนื่องมาจากพระราชดำริ โดยเก็บข้อมูลจากเกษตรกรในพื้นที่หมู่บ้านขยายผลใหม่ 8 หมู่บ้านในอำเภอคอยสะเก็ด และกิ่งอำเภอแม่อน กลุ่มตัวอย่างได้แก่ เกษตรกรผู้เข้าร่วมโครงการขยายผลของศูนย์ฯ จำนวน 112 คน และเกษตรกรที่ไม่ได้เข้าร่วมจำนวน 139 คน ซึ่งได้มาจากการสุ่มตัวอย่างแบบมีระบบ รวบรวมข้อมูลโดยใช้แบบสอบถามและวิเคราะห์ข้อมูลโดยใช้สถิติเชิงพรรณนา เช่น คำร้อยละ ค่าเฉลี่ย ค่าสูงสุด ค่าต่ำสุด ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน และค่าทดสอบไคสแควร์ ผลจากการศึกษาพบว่า ปัจจัยที่มีผลต่อการตัดสินใจของเกษตรกรในการเข้าร่วมโครงการขยายผลของศูนย์ฯมากที่สุด คือ ต้องการเพิ่มรายได้ รองลงมาคือ ต้องการปัจจัยการผลิต และเหตุผลที่เกษตรกรตัดสินใจไม่เข้าร่วมโครงการขยายผลของศูนย์ฯ

มากที่สุด คือ พื้นที่ไม่เหมาะสม รองลงมาคือขาดแหล่งเงินทุน ส่วนผลการศึกษาความสัมพันธ์ระหว่างปัจจัยพื้นฐานส่วนบุคคล ลักษณะทางเศรษฐกิจ และสังคมกับการตัดสินใจเข้าร่วมโครงการขยายผลของศูนย์ฯ พบว่า ปัจจัยที่มีความสัมพันธ์กับการตัดสินใจเข้าร่วมโครงการขยายผลของศูนย์ฯ ได้แก่ ระดับการศึกษา จำนวนแรงงานในครอบครัว ตำแหน่งทางสังคม การติดต่อกับเจ้าหน้าที่ การเป็นสมาชิกสถาบันการเกษตร และเงินทุน สำหรับปัญหาและอุปสรรคของเกษตรกรที่เข้าร่วมโครงการขยายผลของศูนย์ฯ ได้แก่ ราคาผลผลิตตกต่ำไม่คุ้มกับการลงทุน รายได้ทางการเกษตรน้อยลง พื้นที่ถือครองในการเกษตรน้อยเกินไป ดินในพื้นที่ทำการเกษตรมีคุณภาพไม่ดีเท่าที่ควร ภาระหนี้สิน และแหล่งน้ำในการทำเกษตรไม่เพียงพอ

กฤษฎา (2549) ศึกษาปัจจัยที่มีผลต่อการตัดสินใจสมัครเข้าร่วมโครงการแปลงสินทรัพย์เป็นทุนของเกษตรกรในพื้นที่ปฏิรูปที่ดิน จังหวัดศรีสะเกษ ซึ่งจำนวนตัวอย่างที่ได้ทำการสำรวจในพื้นที่ ส.ป.ก.จังหวัดศรีสะเกษ มีจำนวนทั้งสิ้น 2,302 ตัวอย่าง แบ่งเป็นเกษตรกรที่สมัครเข้าร่วมโครงการฯ 1,235 รายและเกษตรกรที่ไม่สมัครเข้าร่วมโครงการฯ 1,067 ราย วิธีการวิเคราะห์ข้อมูลประกอบด้วย การใช้ค่าสถิติไคสแควร์ และค่าสถิติ t-test ในการเปรียบเทียบความแตกต่างของเกษตรกรทั้งสองกลุ่มใช้แบบจำลองโลจิส ผลการศึกษาพบว่าปัจจัยที่มีผลต่อการตัดสินใจสมัครเข้าร่วมโครงการแปลงสินทรัพย์เป็นทุนของเกษตรกรในพื้นที่ปฏิรูปที่ดินจังหวัดศรีสะเกษประกอบด้วย ความรู้ความเข้าใจในโครงการแปลงสินทรัพย์เป็นทุน ความต้องการเงินทุน ปริมาณเงินทุนที่ต้องการด้านการผลิตของครัวเรือน รายได้เงินสดสุทธิจากการเกษตรในครัวเรือน และจำนวนกิจกรรมที่เกษตรกรเข้าร่วมในชุมชน โดยปัจจัยทุกตัวมีความสัมพันธ์ไปในทิศทางเดียวกัน

งามฉวี (2552) ศึกษาปัจจัยที่มีผลต่อการตัดสินใจเข้าร่วมโครงการผลิตสับปะรดตามการเกษตรดีที่เหมาะสมของเกษตรกรในจังหวัดลำปาง กลุ่มตัวอย่างที่ทำการศึกษาคือ เกษตรกรและครอบครัวเกษตรกรที่เข้าร่วมและไม่เข้าร่วมโครงการผลิตสับปะรดตามการเกษตรดีที่เหมาะสม ในตำบลบ้านเสด็จ อำเภอเมือง และตำบลบ้านสา อำเภอแจ้ห่ม จังหวัดลำปางจำนวน 244 ราย ประกอบด้วย เกษตรกรที่เข้าร่วมโครงการฯ จำนวน 122 ราย และไม่เข้าร่วมโครงการฯ จำนวน 122 ราย วิเคราะห์ข้อมูลโดยใช้วิธีหาค่าสถิติร้อยละ ค่าเฉลี่ยค่าเบี่ยงเบนมาตรฐาน และค่าทดสอบไคสแควร์ ผลจากการศึกษาพบว่า ปัจจัยที่มีผลต่อการตัดสินใจเข้าร่วมโครงการฯ คือการได้รับข้อมูลข่าวสารด้านการเกษตร ประสบการณ์ในการผลิตสับปะรด ประสบการณ์ในการฝึกอบรมด้านการเกษตร ความรู้ในการผลิตสับปะรด ทักษะดินในการผลิตสับปะรด การปฏิบัติในการผลิตสับปะรด และปัจจัยที่มีผลต่อการตัดสินใจไม่เข้าร่วมโครงการฯ คือพื้นที่ปลูกสับปะรดมีน้อย รายได้จากการผลิตสับปะรดลดลง รายได้รวมของครอบครัวน้อยลง แรงงานในครัวเรือนที่ช่วยด้านการเกษตรมีไม่เพียงพอ ขาด

แคลนแหล่งเงินทุนและสินเชื่อในการผลิตสับปะรด สำหรับปัญหาและอุปสรรคของเกษตรกรในการผลิตสับปะรด คือ ราคาขายผลผลิตไม่มีความแตกต่างกัน ต้นทุนในการผลิตค่อนข้างสูง มีขั้นตอนยุ่งยากในการผลิตสับปะรดตามการเกษตรที่ดีที่เหมาะสม เมื่อมีการระบาดของโรคและแมลงทำให้ควบคุมได้ยาก กลุ่ม GAP สับปะรดใช้ภาษาที่เป็นทางการทำให้เข้าใจยาก เจ้าหน้าที่ที่ให้คำปรึกษามีไม่เพียงพอต่อความต้องการความช่วยเหลือแนะนำ การตรวจสอบคุณภาพของผลผลิตไม่เป็นมาตรฐานเท่าที่ควร ในการปฏิบัติจริงไม่สามารถแยกเกษตรกรที่ผลิตสับปะรดตามการเกษตรที่ดีเหมาะสมกับการผลิตโดยทั่วไปได้ทำให้คุณภาพผลผลิตไม่ได้มาตรฐาน ไม่มีแหล่งเงินทุนและสินเชื่อดอกเบี้ยต่ำเพื่อใช้ในการลงทุน หน่วยงานภาครัฐยังให้การสนับสนุนไม่ทั่วถึงและไม่ค่อยติดตามผล

2.2.2 งานวิจัยที่เกี่ยวข้องกับแบบจำลองโลจิส

ชลธิรา (2551) ศึกษาปัจจัยที่มีผลต่อการตัดสินใจเลือกซื้อส้มเขียวภาพของผู้บริโภคในเขตอำเภอเมือง จังหวัดเชียงใหม่ โดยเก็บข้อมูลจากกลุ่มตัวอย่าง จำนวน 500 ตัวอย่าง ทำการวิเคราะห์ข้อมูลโดยใช้สถิติเชิงพรรณนา และแบบจำลองโลจิส ผลการศึกษาพบว่าปัจจัยที่มีอิทธิพลต่อโอกาสในการตัดสินใจเลือกซื้อส้มเขียวภาพเพิ่มขึ้นอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติได้แก่ การบริโภคส้มเขียวภาพมีผลต่อสุขภาพ ความสะดวกในการซื้อส้มเขียวภาพและอายุของลูกค้า และปัจจัยที่มีอิทธิพลต่อโอกาสในการตัดสินใจเลือกซื้อส้มเขียวภาพลดลงอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติ ได้แก่ ราคาของส้มเขียวภาพ กลยุทธ์การตลาดราคาส้มเขียวภาพ ขนาดของส้มเขียวภาพ เทศกาล กลยุทธ์การตลาดส่งเสริมส้มเขียวภาพและสีต้นของส้มเขียวภาพ

โชคชัย (2553) ศึกษาปัจจัยที่มีผลต่อการตัดสินใจในการเข้าร่วมระบบการผลิตสับปะรดตามสัญญาข้อตกลงล่วงหน้าของเกษตรกรเพื่อผลิตสับปะรดกระป๋อง กลุ่มตัวอย่างคือเกษตรกรผู้ปลูกสับปะรดในจังหวัดประจวบคีรีขันธ์ และจังหวัดชุมพร จำนวน 500 ราย วิเคราะห์ข้อมูลโดยใช้สถิติเชิงพรรณนา และแบบจำลองโลจิส ผลการศึกษาพบว่า ปัจจัยที่มีผลต่อการตัดสินใจในการเข้าร่วมระบบการผลิตสับปะรดตามสัญญาข้อตกลงล่วงหน้าของเกษตรกรเพื่อผลิตสับปะรดกระป๋อง คือ สถานะของเกษตรกรผู้ปลูกสับปะรดอยู่ในระบบสัญญาการซื้อขายสับปะรดล่วงหน้า การปฏิบัติตามหลัก GAP ของเกษตรกรผู้ปลูกสับปะรด ความพึงพอใจของเกษตรกรในการบริหารจัดการระบบการซื้อขายบริเวณจุดรับซื้อหน้าบริษัทหรือหน้าโรงงาน ความพึงพอใจของเกษตรกรผู้ปลูกสับปะรดต่อความเร็วของการซื้อขายหน้าโรงงาน ลักษณะการถือครองที่ดินของเกษตรกร ระเบียบข้อบังคับของโรงงานที่กำหนดให้เกษตรกรทำตามในการปลูกสับปะรด ระยะทางจากแหล่งที่เกษตรกรปลูกสับปะรดกับโรงงานที่ผลิตสับปะรดกระป๋องส่งออก

ศิรินพรรณ (2554) ศึกษาปัจจัยที่มีผลต่อการตัดสินใจเลือกซื้อส้มพันธุ์สายน้ำผึ้งของผู้บริโภคในอำเภอเมือง จังหวัดเชียงใหม่ จากกลุ่มตัวอย่างผู้ที่บริโภคส้มสายน้ำผึ้ง จำนวน 200 ราย

ทำการวิเคราะห์ข้อมูลโดยใช้สถิติเชิงพรรณนา และการวิเคราะห์ถดถอยด้วยแบบจำลองโลจิสต์ ซึ่งวิเคราะห์ด้วยวิธีการประมาณภาวะความน่าจะเป็นและประมาณค่าผลกระทบส่วนเพิ่ม ผลการศึกษาพบว่าปัจจัยที่มีผลต่อการเลือกซื้อส้มพันธุ์สายน้ำผึ้งมากที่สุด คือ ปัจจัยด้านสถานที่จัดจำหน่ายโดยผู้บริโภครู้สึกว่ามีความสำคัญกับสถานที่ที่สามารถหาซื้อส้มได้ง่ายซึ่งคือ ตลาดสดทั่วไปเป็นแหล่งที่ตามด้วยปัจจัยด้านราคาเหมาะสมกับคุณภาพของส้ม นอกจากนี้คุณลักษณะของส้มก็เป็นปัจจัยที่มีผลต่อการเลือกซื้อส้มสายน้ำผึ้งของผู้บริโภคอีกด้วย โดยผู้บริโภคให้ความสำคัญกับคุณลักษณะของส้มที่มีรสชาติหวานอมเปรี้ยวและมีความสดในอนาคตพบว่าผู้บริโภคร้อยละ 82 มีแนวโน้มจะบริโภคส้มสายน้ำผึ้งมากขึ้น โดยมีปัจจัยที่สนับสนุนให้ผู้บริโภคซื้อส้มสายน้ำผึ้งเพิ่มขึ้นอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติ คือ ขนาดของผลส้มที่ใหญ่ขึ้น ความสดของส้ม และการมีการโฆษณา-ประชาสัมพันธ์ แต่ปัจจัยที่ส่งผลให้ผู้บริโภคไม่ซื้อส้มสายน้ำผึ้งเพิ่มขึ้นคือ การเคลือบผิวส้ม ดังนั้น ผู้ปลูกควรผลิตให้ได้ตามมาตรฐาน GAP มุ่งผลิตส้มคุณภาพขนาดเบอร์ 7 หลีกเลี่ยงการเคลือบผิวสำหรับตลาดระยะใกล้ และทำการโฆษณา-ประชาสัมพันธ์ให้ผู้บริโภคได้รับรู้เกี่ยวกับตราหรือยี่ห้อของส้มและความปลอดภัยจากสารเคมีของส้มที่ขายเป็นสำคัญ

ฉันทนันท์ (2554) ศึกษาปัจจัยที่มีผลต่อการยอมรับผลิตภัณฑ์จากผักเชียงดาของผู้บริโภคในอำเภอเมือง จังหวัดเชียงใหม่ สุ่มกลุ่มตัวอย่างจากผู้บริโภควัยอายุน้อย ปานกลาง และสูงอายุรวมทั้งสิ้น 210 ราย หาความสัมพันธ์ของปัจจัยที่ส่งผลต่อการยอมรับผลิตภัณฑ์จากผักเชียงดาด้วยแบบจำลองโลจิสต์ พบว่าผู้บริโภคมีปัญหาสุขภาพมีโอกาสยอมรับมากกว่าผู้ไม่มีปัญหาสุขภาพ และการจัดจำหน่ายจากทุกช่องทางไม่มีความแตกต่างกันยกเว้นการจัดจำหน่ายผ่านไปรษณีย์ซึ่งผู้ผลิตควรหลีกเลี่ยงและผลิตภัณฑ์ทั้งสองประเภทเหมาะสำหรับผู้บริโภคทุกกลุ่มอายุ